

Művészettörténet

A SZEGEDI MÚZEUM RAJZMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE

Szelesi Zoltán

(Szeged, Móra Ferenc Múzeum)

Aki a szegedi múzeum képzőművészeti leltárkönyveinek¹ bejegyzéseit — az alábbiakban velünk együtt — nyomon követi, az fogalmat alkothat magának a szegedi közgyűjteménybe került régebbi és újabb, külföldi és magyar, s ezen belül a szegedi művészekről származó rajz- és grafikai anyag gazdagságáról. A szegedi Móra Ferenc Múzeum ma már nemcsak azzal dicsekedhet, hogy műtárgyállománya ötezer fölé emelkedett — melynek nagyobb részét a rajzművészeti anyaga teszi ki —, de arra is büszke lehet, hogy e jelentékeny kollekciónak jó része, így grafikai alkotásai is az állami, tanácsi mecénatúra, valamint a műgyűjtők és művészek juttatása révén került a múzeumba. Mindez Tisza-parti városunk patinássá vált, egyre növekvő grafikus-kultúráját és művészetpártolását híven tükrözi.

A Móra Ferenc Múzeum rajzművészeti gyűjteményének külföldi anyagából kiemelkednek azok a barokk rajzok, melyeket Zsótér Andor, régi szegedi műpártoló hajósgazda — Mikszáth Kálmán barátja — a múlt század kilencvenes éveinek elején, a megnyitásra váró városi múzeum számára ajándékozott.² E studiumok között olyan egyedi rajzok is vannak, melyek a csehszlovákiai és hazai templomok (egri, tiszapüspöki, mezőtárkányi stb.) oltárképeihez készültek. A biblikus témákon kívül („Mózes a kőtáblával”, „Szt. József álma”, „Jézus beteget gyógyít”, „Mária a halott Jézussal” stb.) e figyelemre méltó lapok sorában, fej- és kéztanulmányok, valamint alak-stúdiumok („Remete”, „Amazon íjjal”, „Ülő férfi”, „Ámor és Vénusz” stb.) is találhatóak.

A fenti kollekciónak nagyrészt a Magyar Nemzeti Galéria bemutatta 1979 decemberében, az általa rendezett *Kracker János Lukács (1717—1779)* osztrák festő emlékkiállításán. A tárlatot rendező Jávor Anna szerint: „...szerencsésen egészíti ki a kiállítási anyagot a szegedi Móra Ferenc Múzeum újabban meghatározott barokk rajzgyűjteménye, amely Kracker vázlatait, valamennyi korszakát képviselő tanulmányainak és terveinek válogatását tartalmazza. Az együtt megőrzött sorozat bizonyára magának Krackernek a gyűjteménye, amelyet fiatal korától kezdve magával hordott és egyre bővített, hogy — a kor szokása szerint — újabb megbízóinak e rajzokkal is bemutathassa művészi képességeit, elgondolásait.”³

¹ A Móra Ferenc Múzeum képzőművészeti leltárkönyve I. (1950—1966). Oldalszám: 1—843. a MFM képzőműv. leltárkönyve II. (1967—1981). Oldalsz.: 1—99.

² Szelesi Z., Szeged képzőművészete. — MFMÉ, 1972/73—2. Szeged, 1975. 80.

³ *Kracker János Lukács (1717—1779)*. Katalógus. 1979. szept. Bev.: Jávor Anna. A Magyar Nemzeti Galéria kiállítása Kracker halálának kétszázadik évfordulója alkalmából; Szelesi Z., *Kracker-rajzok Szegeden*. Délmagyarország, 1979. dec. 1.



Kracker János Lukács: Ráfáel arkangyal.
1750 körül (tollrajz)

A külföldi régi mesterekhez kötődő rajzaink közül megemlíjtük a hosszú idő óta törzস্যagunkban levő négy, XVIII—XIX. századi japán festő- és fametszőt. Így a híres *Hokusai* („Házi jelenet”), valamint *Kiyomine* („Toll-labda”), *Kiyonaga* („Séta”) és *Toyokuni* („Nő legyezővel”) színes tus és fametszetei.⁴ Az 1980-ban vásárolt, külföldi művésztől való színezett rajzaink közé pedig *Repitzky J.* XVIII—XIX. században készülhetett figurális képei tartoznak, melyek régi magyar vezérek álló alakjait ábrázolják.⁵

A századforduló, illetve jelen századunk külföldi művészeitől származó grafikáink zöme, a múzeum gazdag ex libris gyűjteményében található. A közel háromezer ex librist kitevő kollekción, két régebben elhunyt szegedi műgyűjtő, *Némedy Gyula* és *Palócz Sándor* ügyvédek gyűjteményéből került a Móra Ferenc Múzeumba. Az 1959-ben ajándékként kapott — 1211 darab ex librist kitevő Palócz-hagyatékban — legtöbb a külföldi ex libristák száma. A magyar művészek szignettjein kívül, jelzés nélküli monogrammal ellátott lapokat is találunk ebben a gyűjteményben. A külföldi művészek közül csak érzékeltetésként említünk néhány nevet, így: *Ade M.*, *Bonnet C.*, *Colly E.*, *Dreschel I.*, *Eisner R.*, *Friedmann H.*, *Goltz A.*, *Hanlinger A.*, *Kepler R. C.*, *Legler W.*, *Merkel H.*, *Roick G.*, *Steiner H.*, *Telemann P.*, *Unterheim F.*, *Visser J.*, *Wunderlich J.* és *Ziegler H.* neveit, akik a tekintélyes Palócz-féle gyűjteményben — jeles művészekkel együtt — ex libriseikkel szerepelnek.⁶

A Némedy-féle ex libris gyűjtemény 1752 könyvszignettje közül 655 lap külföldi művésztől való. Neveiknek még csak megközelítő felsorolására sem vállalkozhatunk. Csupán azokat említjük meg, akikről tíz vagy ennél több ex librist őrzünk, a darabszámot zárójelben jelezzük. Ezek közé tartozik: *Angelini L.* (12), *Baldinelli A.* (40), *Budler N. J. B.* (10), *Campion L. W.* (17), *Cisari G.* (14), *Dobrovsky J.* (18), *Friedländer E.* (25), *Haselböck K.* (15), *Hofer T.* (55), *Koch R.* (17), *Mantero G.* (27), *Melse J.* (14), *Osimo de B. M.* (17), *Patocchi A.* (10), *Pietra P.* (11), *Reinhold R.* (48), *Rozendal W. J.* (25), *Schelling A. H.* (10), *Schellert, A.* (20), *Schlagen J. G. J.* (16), *Servolini L.* (25), és *Zetti I.* (35). A magyar és ezen belül a szegedi művészek ex libriseire majd az alábbiak során térünk ki.⁷ Itt említjük meg, hogy újabban 1978-ban történt vásárlás révén *Weisz Klára* félszáz ex librisével gyarapodott kisgrafikai gyűjteményünk.

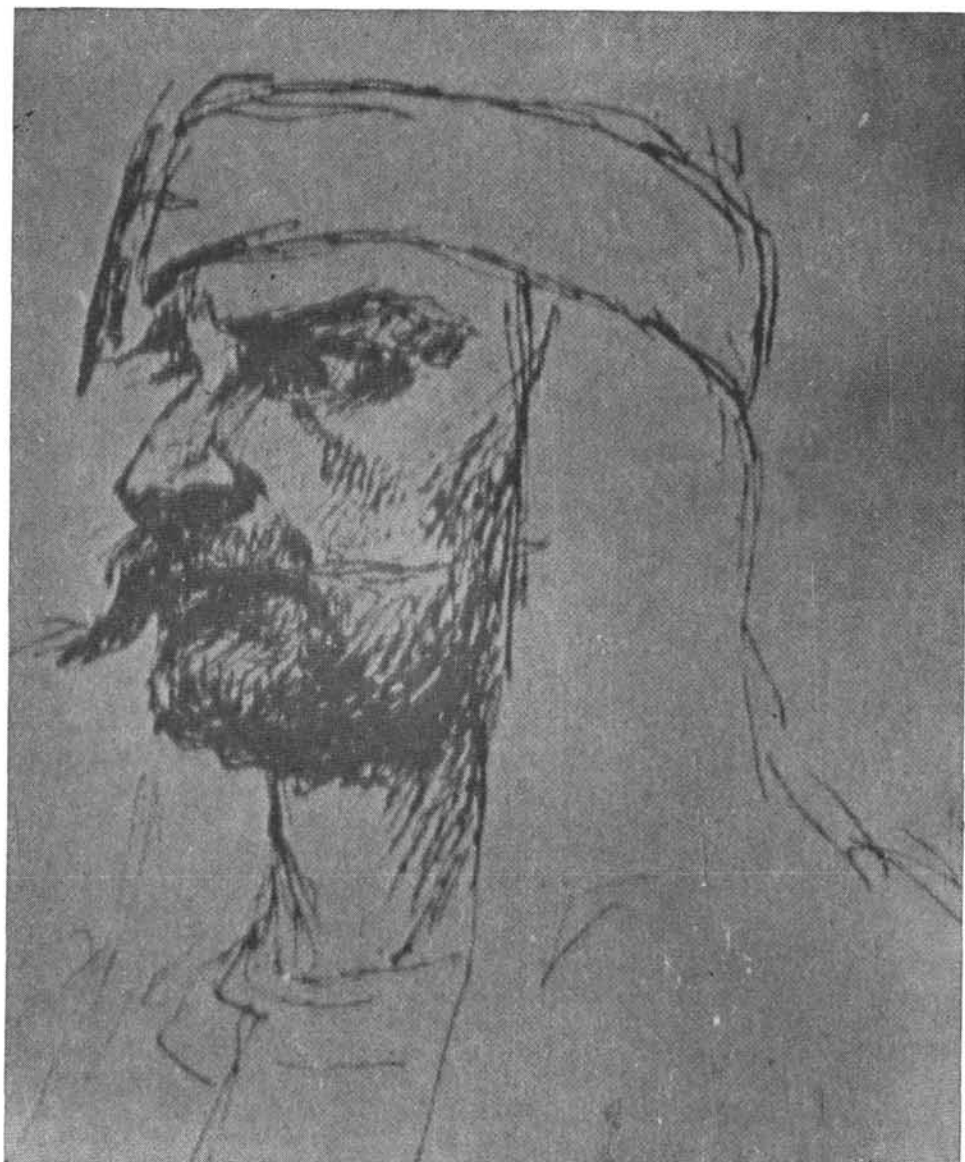
A szegedi múzeum magyar rajzművészeti anyagának nemcsak az egyik legrégebben ide került, de egyben egyik legkiemelkedőbb alkotása is *Munkácsy Mihály* nevéhez kötődik. Egyre köztudottabb lesz, hogy a parlamenten levő „Honfoglalás” című Munkácsy-kép nagy színvázlata a Móra Ferenc Múzeum tulajdonában van. E népszerűvé vált történelmi festményénél — mely a szegedi „Kulturpalota” emeleti részén évtizedek óta látható — jóllehet kevésbé figyelemkeltő, de nem kevésbé értékes Munkácsynak az a szintén tekintélyes méretű (196×600 cm) kompozíció

⁴ Nevezett négy japán mester alkotásai az *Ambrozovics Dezső* műgyűjteményével együtt 1937-ben kerültek a szegedi múzeumba.

⁵ Jelzések a rajzok alsó részén: „Kadicha dux Hungarorum. Potius Hunnorum. Ex Origin. defum. per Johan Repitzky.”; „Zabod II. papitanus Hungarorum. Ex Orig. Defumat per John Repitzky.”; „Kerne III. dux Hunnor Ludex Bellic.”; „Kund IV. Capitanus Hungarorum. Ex Orig. defum per Johan Reptizky.”; „Gyula V. Capitanus Hungarorum. Ex Orig. defum per Joh. Repitzky.”; „Verbulch VI. Capitanus Hungr...”; „Eurs, Capitanus Hungaro. VII.”

⁶ A Palócz-féle ex libris-gyűjtemény magyar művészei közül: *Barta Ernő*, *Gönczy Miklós*, *Harsányi Kálmán*, *Kukovetz Nana* és *Wlasics Adorjánt* említjük meg. Az ex librisek megrendelőinek sorából pedig, többek közül: *Gábor Arnold*, *Holló Lajos*, *Lyka Károly*, *Palócz Sándor* és *Szivessy Tibor* neveire utalunk.

⁷ A Némedy-féle ex libris gyűjtemény magyar művészei közül: *Kováts F.* (10), *Nagy Á.* (62), *Radványi Román K.* (106), *Révész K.* (29), *Selmeczi Sikonda K.* (38), *Sterbenz K.* (41), *Szűcs P.* (10), *Török J.* (17), és *Várkonyi K.* (39) nevét említjük meg (a zárójelben levő szám ex librisek darabszámát szintén az jelöli).



Munkácsy Mihály: Árpád feje
(tanulmány a „Honfoglalás”-hoz) 1891—92. (krétarajz)

szénvázlata, melyet a „Honfoglalás” előtanulmányaként 1892-ben Párizsban készített.⁸ Munkácsynak e rajztanulmánya több papírlapra készült, ezek egymáshoz illesztve vászonra vannak ragasztva, s a mű ugyancsak a „Közművelődésnek” szánt impozáns szegedi épület felső traktusában, a Somogyi-könyvtár folyosóján nyert elhelyezést. A sok alakos, jelzés nélküli rajztanulmány 1898-ban, Munkácsyné adomá-

⁸ Szelesi Z., i. m. 37—48.

nyaként került Tisza-parti városunk múzeumába. Ez az erősen megsárgult szénvázlat sajnos nem alkalmas reprodukálásra, ezért jelen tanulmányunkban az Árpád fejét ábrázoló Munkácsy-rajzot — mely megegyezik a szegedivel —, a Szépművészeti Múzeumban őrzött rajzstúdióval helyettesítettük.

Múzeumunk grafikai gyűjteményében szereplő múlt századi és századunk fordulóján működő magyar mesterek alkotásainak egy része régi törzssanyagának tekinthető. Így többek között: *Andorkó Gyula* („Vázlat”), *Barabás Miklós* („Somogyi Károly arcképe”), *Eisenhut Ferenc* („Rajzok”), *Ipoly Sándor* („Vázlatok”), *Kelety Gusztáv* („Facsoport”), *Liezen—Mayer Sándor* („Faust-jelenet”), *Lotz Károly* („Női akt”), *Munkácsy Mihály* („Honfoglalás” nagy szénvázlat), *Nagy Sándor* („Erdőrészlet nővel”), *Szemlér Mihály* („Verekedés a csárdában”), *Székely Bertalan*: („Anyai szeretet”), *Zádor István* („Szegedi Fogadalmi Templom”) és mások általunk őrzött rajzai.⁹

E meglevő törzssanyagot gyarapította *Ambrozovics Dezső*, budapesti műfordító és műgyűjtő, aki a több mint 250 műtárgyból (főleg festményekből) álló kollekciónak 1937-ben a szegedi múzeumnak adományozta. Az ide került gyűjteményben, egyéb műveken kívül: *Barabás Miklós* („Meszlényi Rudolf arcképe”), *Edvi—Illés Aladár* („Bivalyfej”), *Góth Sári* („Keleti nő”), *Györök Leó* („Vitorláshajó”), *Hegedűs László* („Női fej”), *R. Istvánffy Gabriella* („Oroszlán”), *Nagy Zsigmond* („Ívő leány”), *Tahi Antal* („Vázlatok”), *Zala György* („Karikatúra”), *Zilzer Gyula* („Trió”) és mások rajzaival fejlődött a két világháború közötti időszakban múzeumunk rajzművészeti állománya.¹⁰

A XX. századi hazai művészekről való rajzok, grafikák közgyűjteményünkbe történő beszerzése már a húszas évek elején kezdetét vette. *Aba Novák Vilmos* („Város”), *Barcsay Jenő* („Táj”), *Gáborjáni—Szabó Kálmán* („Fametszetek”), *Istókovics Kálmán* („Makói külváros”), *Márffy Ödön* („Litográfiák”), *Miháltz Pál* („Tájkompozíció”), *Patkó Károly* („Halászok”), *Szőnyi István* („Vízparti jelenet”), *Varga Nándor Lajos* („Fatanulmány”) és társaik grafikáikkal több mint fél évszázad óta képviselve vannak a szegedi múzeumban.¹¹ Az ex libris gyűjteményünkben pedig többek között: *Bajor Bayer Ágost* (22), *Bottlik Dezső* (1), *Csányi Károly* (1), *Drahos István* (59), *Éder Gyula* (2), *Fery Antal* (60), *Gara Arnold* (1), *Haranghy Jenő* (20), *Ligeti Pál* (1), *Menyhárt József* (110), *Molnár C. Pál* (3), *Szamossy László* (1), *Winkler Jenő* (3) és mások szerepelnek könyvjeleikkel. Amint a felsorolásból is kitűnt, egy-egy művész-től olykor magas példányszámú ex librist tartunk nyilván.¹²

Az utóbbi évtizedek során, 1980-ig számba véve, szintén biztatóan gyarapodott grafikai törzssanyagunk. Ennek kapcsán *Pörge Gergely* („Vázlatok”), *Derkovits Gyula* („Rajz”), *Márton Lajos* („Elesett katona”), *Medgyessy Ferenc* („Rippl—Rónai portréi”), *Kós Károly* („Ex libris”), *Frank Frigyes* („Önarckép”), *Kondor Béla* („Égiháború”) és mások hagyatékából értékes rajzok, grafikák kerültek hozzánk. Az Egyesült Államokban élő *Domján József*, az 1958-ban Szegeden rendezett kiállításán szerepelt, egyik színes fametszetét („Téli fák”) nekünk adományozta.¹³ Legutóbb,

⁹ Hogy csak a felsorolt mesterek néhányát említsük, tőlük is több rajzot őrzünk, a példaként jelzett egy műnél. Így *Eisenhut Ferenc*től (7), *Liezen-Mayer Sándor*tól (9), *Szemlér M-től* (6), és *Székely B.* (4) alkotása a MFM tulajdona.

¹⁰ Az ambrozovics-gyűjtemény grafikai, illetve rajzanyaga mindössze 24 lapból áll.

¹¹ L. a MFM „Régi leltárkönyv”-ének 1928, 1931 és 1934-ben történt grafikai vásárlásokat nyilvánartartó bejegyzései.

¹² A szegedi múzeumba került Némedy—Palócz-féle gyűjtemények magyar ex libristái közül adtuk válogatást.

¹³ A felsorolt művészekről a jelzett műveken kívül szintén több rajzot, grafikát őrzünk. Így pl.: *Pörge G.* (12), *Medgyessy F.* (17), *Frank F.* (6), *Kondor B.* (5) rajzművészeti alkotással van a szegedi múzeumban képviselve.



Kass János: Angyal. 1966. (rézkarc)

a szegedi kötődésű *Herman Lipót* száz rajzát („Önarckép”, „Férfi és női akt”, „Rozika” stb.) adományozta a Móra Ferenc Múzeumnak a művész özvegye; ezeket 1980-tól tartós jellegű kiállításra mutattuk be.¹⁴

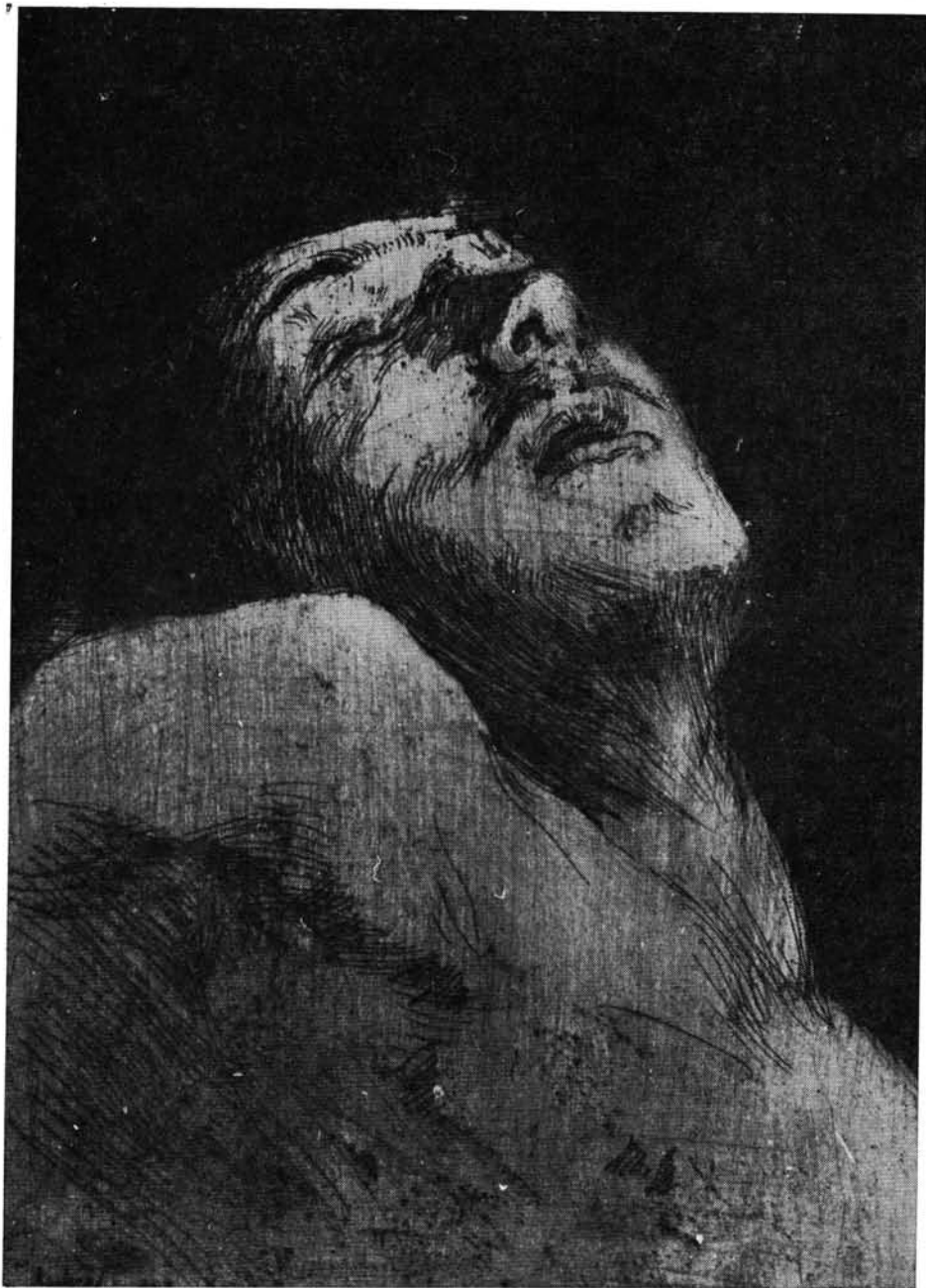
A Budapesten élő kortárs grafikusművészek, mint többek között *Szabados Árpád*, (aki szegedi születésűnek mondhatja magát), továbbá a városunkban szereplő *Würtz Ádám*, *Somogyi Győző*, *Banga Ferenc* és mások alkotásaiból is kiváló lapokat őrzünk, melyek a Szegedi Nyári Tárlatok történet vásárlások, illetve egy-egy művész itteni önálló kiállításáról való adományozások révén váltak a Móra Ferenc Múzeum tulajdonává. Élükön áll *Kass János*, akinek nemcsak sikeres tárlatai voltak Szegeden, de szülővárosa iránti ragaszkodásából fakadóan életművét Szegedre kívánja hagyni.

Ami a rajzművészet egyik érdekes ágát, a karikatúrát illeti, a szegedi múzeumnak országos viszonylatban is úttörő kezdeményezéseként kell az 1972/73-ban rendezett karikatúra-kiállításokat megemlítenünk. Az e tárlatokon szereplő *Balázs-Piri Balázs*, *Brenner György*, *Kaján Tibor*, *Mészáros András*, *Sajdik Ferenc*, *Szür-Szabó József* és *Várnai György* megvásárolt, illetve az általuk adományozott karikatúrákkal az első ilyen jellegű rajzművészeti kollektív teremtődött meg Szegeden. Végezetül — de nem utó'sorsorban — említjük meg *Varga Mátyást*, a neves dizlettervezőt, akinek a szegedi képtárban volt kiállítása. Tőle tiszai témájú rézkarcokat kapott gyűjteményünk. Ő is, *Kartschmaroff Lóránd* és *Kutassy J. Ferenc* is Budapesten él. Az általuk a közelmúltban ajándékozott több mint negyven rajz s grafika között tus, akvatinta, linómetszet és rézkarcok vannak, melyek különféle tematikájúak. A jugoszláviai *Andruskó Károly* ugyancsak szerepelt Szegeden. Grafikai lapjai („Zentai utca”, „Kanizsai részlet”, „Tiszai árvíz-sorozat” I—IV. stb.) közül negyvenet juttatott a Móra Ferenc Múzeumnak.¹⁵

A szegedi művészekről származó és a helyi közgyűjteménybe került rajzokról, grafikákról szólva a következőket kell megemlítenünk. Az 1902-től vezetett régi múzeumi leltárkönyvben az első bejegyzésként *Gabara Vince*, múlt századi itteni festő Tisza Lajost ábrázoló szénrajza van feltüntetve. Tíz évnek kellett eltelnie, míg újabb rajzként *Szöri József* önarcképének múzeumba kerülését nyugtázták. E progresszív szellemiségű, 1914-ben hősi halált halt festőnkől származó „Alvó katona” c. ceruzavázlata ismét hosszú idő után, 1970-ben lelte meg helyét múzeumunkban. Ha — e nagy ugrás után — tovább lapozzuk közgyűjteményünk régi leltárkönyvét, olvashatjuk, hogy a század végén feltűnt *Tóth-Molnár Ferenc* egyik krétarajzát 1913-ban vették nyilvántartásba. Életművének gazdag grafikai hagyatéka (289 vegyes technikájú rajz és grafika) szintén jóval később, 1954-ben lett állományba véve. E munkáin főleg a századfordulón élő paraszt- és kispolgárság jellegzetes figuráit karikírozta. A húszas években, Szegeden élő — később Budapestre települt — *Balogh Margit* ceruzavázlatait első ízben vásárolta meg a helyi városi tanács, melyek régi szegedi utcarészleteket örökítettek meg. A művészno halála után, 1965-ben több mint száz alkotását hagyta múzeumunkra. Ennek kb. felét a rajzai teszik ki, tanulmányfejek és figurális ábrázolások. 1928 tavaszán, a sokat utazó *Balázs G. Árpád* grafikai lapjaival gyarapodott az akkor még szerény rajzművészeti gyűjteményünk. A harmincas években a fővárosi művészekről igyekezett a szegedi múzeum grafikai mappákat, illetve szóló rézkarcokat szerezni. Ehhez járult hozzá, hogy *Ambrozovics*-gyűjtemény keretében múlt századi magyar mesterek néhány szép rajza 1937-ben a múzeumba került. A közben kitört második világháború Szegeden sem kedvezett a közgyűjteményi anyag gyarapításának. Tükröződik ez abból is,

¹⁴ *Szelesi Z.*, Herman-rajzok Szegeden. Népszava, 1980. máj. 8.

¹⁵ *Szelesi Z.*, Régi és új szerzemények [a szegedi múzeumban]. Délmagyarország, 1979. jún. 11.



Tardos-Taussig Ármin: Tanulmányfej
1903. (rézkarc)

hogy újabb vásárlás csak 1943-ban történt ismét, amikor is *Bordás Ferenc* „Erdélyi albumá”-t szereztük meg: a művész tizenkét fametszetét tartalmazza.

A Móra Ferenc Múzeum képzőművészeti anyagát és ezen belül a rajzművészeti gyűjteményét tovább fejlesztő rendszeres műtárgyvásárlások csak a feszabadulás után kezdődtek el és az utóbbi jó három évtizedben a gyűjtés szempontja is mind tervszerűbb lett. Ez azt jelenti, hogy nem eklektikus módon történt és történik a művek megszerzése, mint régen, hanem célirányosan, elsősorban az elhunyt jeles szegedi művészek kiváló alkotásait igyekszünk begyűjteni. A mai helyi kortárművészektől — jobbára az itteni nyári tárlatokon, valamint az egyéni bemutatkozóik alkalmával — közgyűjteményünk részére történt minisztériumi és megyetanácsai vásárlások, valamint a Művészeti Alap állami vásárlásaiból juttatott adományozások, s olykor az alkotók nemes gesztusú ajándékai révén kerültek be színvonalas grafikai munkák egyre növekvő rajzművészeti állományunk modern anyagába.

Az 1950—59 közötti évtized a szegedi múzeum régi művészeti törzsanyagának felmérésével, pontos számbavételével telt el. Ennek kapcsán kerültek szakszerű leltározásra olyan kisebb-nagyobb grafikai hagyatékok, mint *Nyilasy Sándor* hetvenet meghaladó — tápéi parasztokat ábrázoló — ceruzavázlatai, *Heller Ödön* majdnem száz — főleg női aktokat mutató — ceruzastúdiumai, *Tardos-Taussig Ármin* harmincon



Kafka Albert: Ipar utca 13.
(Juhász Gyula udvara) 1926. (krétarajz)

felüli — különféle témájú — rézkarc és linómetszete.¹⁶ Megemlíjtjük *Rudnay Gyula* főiskolai tanítványainak 1926-ban — az akkori Szegedi Művésztelep feladatainak keretében — készült közel negyven szénrajzát, melyeken a növendékek (többek között: *Choma József, Feld Lajos, Kafka Albert, Opitz Margit, Varga Béla* és társaik), a régi szegedi utcarészleteket örökítették meg.¹⁷ Szintén a húszas években került haza a Franciaországban korán 1918-ban elhunyt *Bánszky Sándor* kisplasztikai tanulmányai-val együtt a művész tus- és ceruzarajzokkal teli vázlatfüzete is, melyben levő stúdiiumai *Bánszky* modern szellemű szobrászati elgondolásaira vetnek fényt.¹⁸

Az utóbbi két évtized, 1960—80 során rajzművészeti gyűjteményünk a régebben vagy a közelmúltban elhunyt helyi mesterektől származó alkotásaikkal csakúgy



Moholy-Nagy László: Kézimunkázó nő.
1919. (krétarajz)

¹⁶ A *Nyilasy*-vázlatok nagyrésze *Telbisz Istvántól* lett vásárolva, a *Heller*-studiumok pedig *Tardos-Taussig Ármín* gyűjteményéből kerültek hozzánk.

¹⁷ *Szelesi Z.*, i. m. 129—135.

¹⁸ *Szelesi Z.*, i. m. 100—101.

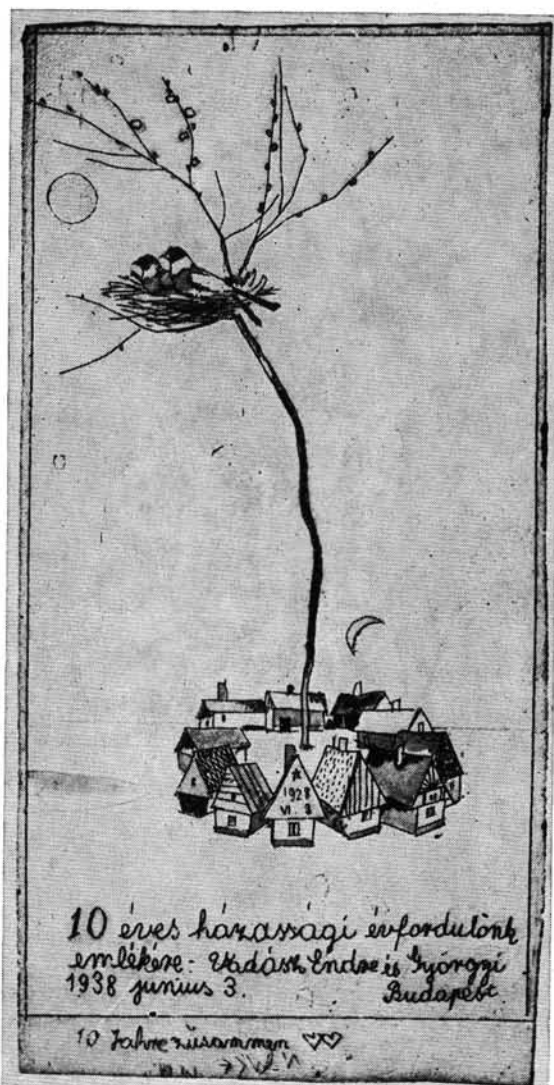
gazdagabb lett, mint a mai szegedi kortárművészek által létrehozott grafikák múzeumba kerülésével. Ha némi kronológiával próbáljuk helyi művészeink nekünk adományozott vagy megvásárolt rajzait számbavenni, elsőként *Károlyi Lajos* százon felüli rajzait, vázlatait említjük meg, melyeket *Malatinszky György* ajándékozott múzeumunknak. Ezek a rögtönzött tus- és ceruza-stúdiumok főleg arc- és alaktanulmányokat ábrázolnak. A Tanácsköztársaság idején Szegeden működő *Moholy Nagy Lászlótól* és barátjától, *Gergely Sándortól* is őrzünk néhány egyedi figurális rajzot és sokszorosított kisgrafikákat. Így Moholy-Nagy egyik fiataalkori rajzát, a „Kézimunkázó nő”-t, és Gergely ceruzával készült „Önarckép”-ét és egyéb kisgrafikáját. Ők épp úgy fiatalon kerültek el Szegedről, mint a szobrász *Erdey Dezső*, akinek a szegedi Fogadalmi Templom oldalfalát díszítő Szt. Antal kútjához készített ceruzavázlatait szereztük meg, egyéb témájú rajzaival együtt. A Dóm-környékén maradvá hozzuk



Gergely Sándor: Ex libris.
1919. (linó metszet)

szóba, hogy *Rerrich Béla* „Vázlattevé a szegedi Dóm tér rendezéséhez” készített ceruzarajza is a miénk lett.¹⁹

A többször is említett *Palócz—Némegy* féle ex libris gyűjteményünkben szegedi művészek által készített könyvszignettek sem hiányoznak. Elég, ha olyan ismert grafikusokra hivatkozunk, mint a Szegedről elkerült *Vadász Endre*, akitől 149, *Buday Györgyre*, akitől 54, és a már szóba került *Bordás Ferenc*re utalunk, akitől 180 ex libris jutott gyűjteményünkbe. Az életük során a szeretett Tisza parti városuk-

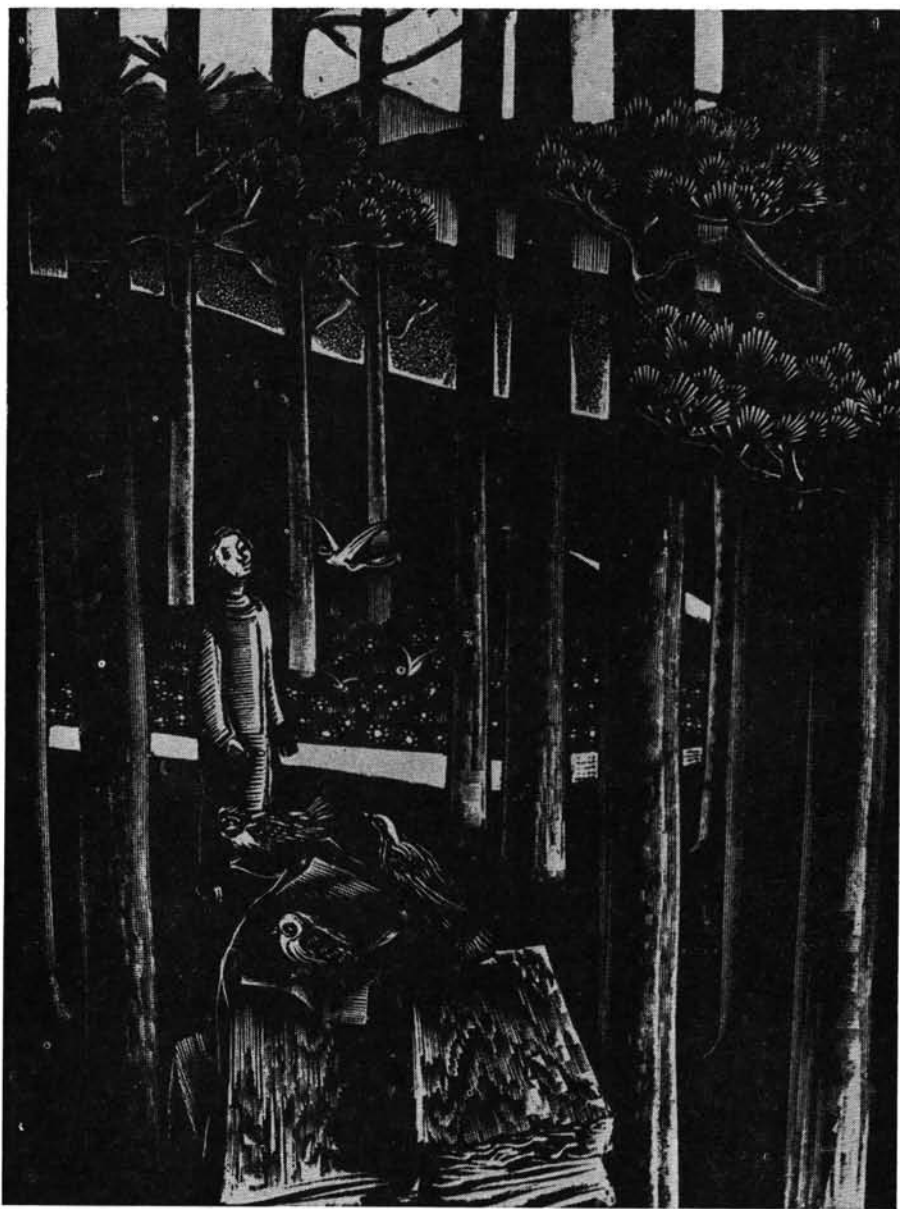


Vadász Endre: „10 éves házassági évfordulónk emlékére.”
1938. (rézkarc)

¹⁹ *Szelesi Z.*, i. m.

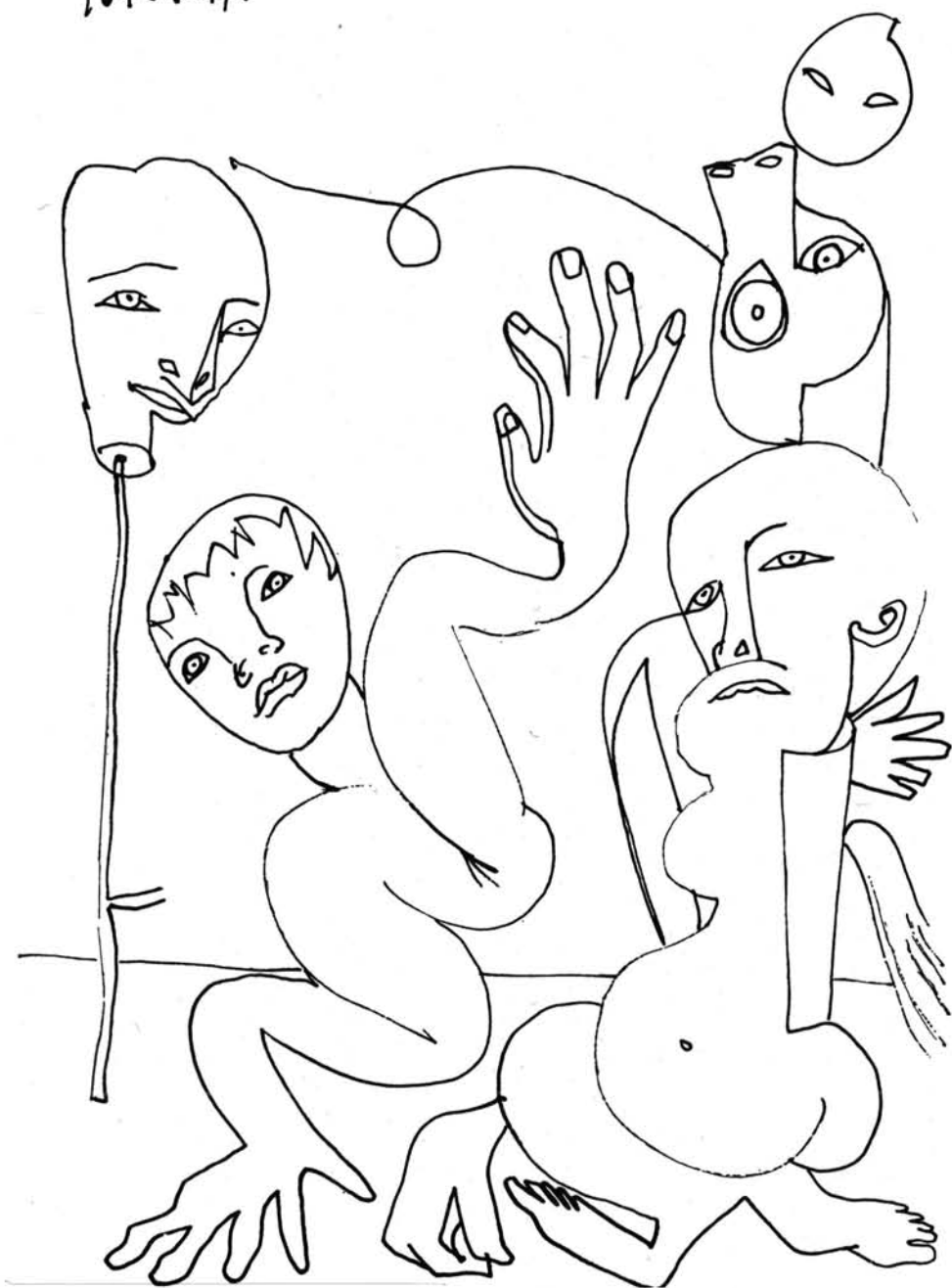


Buday György: Boldogasszony búcsúja
(részlet) 1931. (fametszet)



Bordás Ferenc: Erdőben.
1938. (rézkarc)

'964-v-17.



Vinkler László: Capriccio.
1964. (tusrajz)



Kopasz Márta: XII. Congresso Internazionale, Como.
1968. (linómetszet)



Vincze András: A vándor.
1967. (fametszet)



Papp György: Anna balladája.
1970. (sz. linómetszet)

től meg nem vált művészek közül kell megemlítenünk *Erdélyi Mihályt*, aki félszáz festményén kívül ugyanannyi rajzát hagyta szülővárosára, Szegedre. Az ő műveit is a Móra Ferenc Múzeum őrzi, mint az európai kitekintésű *Vinkler László* néhány grafikus jellegű alkotását. A mai helyi mesterek közé számító *Kopasz Márta* kisgrafikáit és a MFM-nak adományozott Múza-sorozatát őrizzük.²⁰

A korábban sirba szállt szegedi rajztanár-művészek közül, *Bánszki Tamást*, *Jánoska Tivadart* és *Dénes Jánost* kell megemlítenünk, akik tradicionális szemléletű rajzokkal, grafikákkal vannak képviselve múzeumunkban. A náluk modernebb, intellektuálisabb szellemű *Major Jenő* és *Iehel István* grafikái, rajzai sem hiányoznak közgyűjteményekből. A mai helyi kortárs művészeink sorából, a mesternek számító *Vincze András*tól, hol valóságelvű, hol szürrealisztikus tendenciájú rajzokat, grafikákat mondhatunk magunkénak. A kiforrott tehetségű *Papp Györgytől* pedig népművészeti ihletettségű, folklorisztikus témájú linómetszeteket tartunk nyilván.²¹ A soraikba tartozó mai helyi művészeink közül *Benes József*, *Fritz Mihály*, *Lapiz András* és *Pataki Ferenc* grafikai műveinek néhány darabja még megszerzésre vár, csakúgy mint a városunkból elszármazott *Király Sándor* és *Urbán László* rajzművészeti alkotásainak pár lapja is.²² A szárnyukat most bontogató, tehetségüket önálló kiállításokon bizonyító fiatal művészeinktől, pl. *László Annától* és *Szekeres Ferenc*től múzeumba került grafikáik biztató utánpótlást ígérnek, a több mint félszázados múltú, megújulás útján haladó szegedi grafikusok kultúra országos rangú kiteljesedésében.

A Móra Ferenc Múzeum rajzművészeti gyűjteményének vázlatos áttekintése után, dokumentálisan igazolva elmondhatjuk, hogy Tisza-parti városunk képzőművészetében a grafika régtől fogva jelentős szerepet játszik. Ismét hangsúlyozhatjuk — miután múzeumi rajzanyagunkat felmértük —, hogy míg a szonszédos Vásárhelynek szinte egyértelműen a festészete dominál, addig Szegednek a grafikai kultúrája az, amely emberöltőnyi időt meghaladva patinás múlttal rendelkezik. Mint ahogy a múlt századi külföldi s magyar mesterek is képviselve vannak nálunk, úgy az e századi élenjáró hazai művészek és mai kortárs örököseik jónéhányának grafikai lapjai sem hiányoznak. Ha visszatekintünk azon a hosszú fejlődési vonalon, amely a kezdetektől napjainkig tart, joggal mondhatjuk hogy, a „tegnapból a mába” vezető út, a szegedi grafika mint teljesebb arculatúvá válása felé halad. A hagyományokban gazdag, tágan értelmezhető rajzművészetünk nem valamiféle helybeli iskolát, vagy belterjes műhelyt jelent, hanem a — Móra Ferenc Múzeum által tükrözött — szegedi grafika profilja sajátos jellegéből adódóan lokális és egyetemes szintézisű karaktert mutat. Rajztevékenységünk ugyanis nem volt soha a várost körülvevő, árvíz ellen védő töltés mögé szorítva. Sőt grafikus kultúránknak éppen az a jellemzője, hogy — a múzeumunkban található kül- és belföldi, illetve a helyi művészek alkotásait figyelembe véve — Tisza-parti városunk rajzművészeti irányvonala az idők során nagyon is szerteágazóvá lett.

²⁰ Irodalom: *Szelesi Z.*, i. m.

²¹ Irodalom: *Szelesi Z.*, i. m.

²² Irodalom: *Szelesi Z.*, i. m.; Szegedi grafikusok, Szeged 1980.

SZEMELVÉNYEK A SZEGEDI MÚZEUM RAJZMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYÉBŐL

A

Aba Novák Vilmos: Város (rézk.) Ltsz.: 55. 458.; *Acket, D.*: Ex libris (7 db. graf.) Ltsz.: 70. 38.; *Andorkó Gyula*: Vázlat (kréta) Ltsz.: 55. 229.; *André, H.*: Ex libris (3 db. graf.) Ltsz.: 59. 140., 59. 350 59. 369.; *Andruskó Károly*: Grafikák (38 db.) Ltsz.: 73. 1—38.; *Angelini, L.*: Ex libris (12 db. graf.) Ltsz. 70. 25.

B

Badodi, A.: Ex libris (5 db. graf.) Ltsz.: 70. 32.; *Baier, O. H.*: Ex libris (2 db. graf.) Ltsz.: 70. 48.; *Bajor Bayer Ágost*: Ex libris (22 db. graf.) Ltsz.: 70. 13.; *Balázs-Piri Balázs*: Karikatúrák (5 db. sz. tus) Ltsz.: 72. 9.; *Balázs G. Árpád*: Macedon utcarészlet (monot.) Ltsz.: 56. 17.; *Baldinelli, A.*: Ex libris (40 db. graf.) Ltsz.: 70. 44.; *Balogh Margit*: Rajzok (63 db. ceruza) Ltsz.: 50. 661.; 55. 186.; 65. 47—108.; *Banga Ferenc*: Apó (toll) Ltsz.: 76. 20.; *Barabás Miklós*: Meszlényi Rudolf arcképe (ceruza) Ltsz.: 50. 657.; *Barcsay Jenő*: Táj (rézk.) Ltsz.: 55. 459.; *Bánszki Tamás*: Grafikák (27 db.) Ltsz.: 60. 3—30.; *Bánszky Sándor*: Vázlatkönyv (tus, ceruza) Ltsz.: 55. 232.; *Benyovszky István*: Rajzok (3 db. szén, ceruza, sz. tus) Ltsz.: 55. 624.; 59. 40.; 71. 5—7.; *Bér Dezső*: Karikatúrák (tus) Ltsz.: 55. 240.; *Bonnet, C.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 343.; *Bordás Ferenc*: Ex libris (180 db. graf.) Ltsz.: 70. 7.; *Bottka Lukács*: Táj tehennel (línó) Ltsz.: 55. 372.; *Bottlik Dezső*: Ex libris (3 db. graf.) Ltsz.: 59. 118.; 59. 239.; 59. 530.; *Brenner György*: Karikatúrák (5 db. tus) Ltsz.: 73. 49—53.; *Buday György*: Boldogasszony búcsúja (fametsz.) Ltsz.: 70. 121.; Ex libris (34 db. graf.) Ltsz.: 70. 2.; *Budler, Nic. J. B.*: Ex libris (10 db. graf.) Ltsz.: 70. 5.

C

Campion, L. V.: Ex libris (17 db. graf.) Ltsz.: 70. 45.; *Cisari, G.*: Ex libris (14 db. graf.) Ltsz.: 70. 56.; *Choma József*: Régi szegedi utcarészlet (ceruza) Ltsz.: 55. 210.; *Chomor Ferenc*: Régi szegedi utcarészlet (ceruza) Ltsz.: 55. 185.; *Colly, E.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 168.; *Cziffery, J.*: Lavanderais (fametsz.) Ltsz.: 55. 641.; *Czóbel Béla*: Heverő I. (szén) Ltsz.: 72. 16.; *Csánky Dénes*: Kisgyerek (szén) Ltsz.: 60. 119.; *Csányi Károly*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 626.; *Csóka István*: Templomtér szén Ltsz.: 55. 195.

D

Deák Ferenc István: Ex libris (rézk.) Ltsz.: 79. 15.; *Degony, N.*: Ex libris (6 db. graf.) Ltsz.: 70. 56.; *Derkovits Gyula*: Rajz (toll) Ltsz.: 55. 133.; *Dózsa tüzes trónon* (fametsz.) Ltsz.: 55. 643.; *Dénes János*: Öreg erdész (kréta) Ltsz.: 78. 13.; *Dobrovsky, J.*: Ex libris (18 db. graf.) Ltsz.: 70. 43.; *Domján József*: Téli fák (sz. fametsz.) Ltsz.: 56. 21.; *Drahoš István*: Ex libris (59 db. graf.) Ltsz.: 70. 8 *Dreschel, I.*: Ex libris (2 db. graf.) Ltsz.: 59. 180.; 59. 217.

E

Edvi Illés Aladár: Bivalyfej (szén) Ltsz.: 50. 599.; *Eisenhut Ferenc*: Rajz (ceruza) Ltsz.: 59. 35.; Rajzok (6 db. ceruza) Ltsz.: 59. 49.; *Eisner, R.*: Ex libris (2 db. graf.) Ltsz.: 59. 801.; *Erdey Dezső*: Vázlatok a szegedi Szt. Antal-kúthoz I-VIII. (ceruza) Ltsz.: 78. 64—72.; *Erdélyi Mihály*: Rajzok (50 db. vegyes techn.) Szeged Városi Tanács tulajdona múzeumi elhelyezésben.; *Éder Gyula*: Ex libris (2 db. graf.) Ltsz.: 59. 568.

F

Faragó József: Karikatúra (tus) Ltsz.: 50. 583.; *Fazekas Károly*: Táj (rézk.) Ltsz.: 55. 267.; *Feil, O.*: Ex libris (8 db. graf.) Ltsz.: 70. 34.; *Feld Lajos*: Palánki részlet (sz. toll) Ltsz.: 55. 248.; *Ferenczy László*: Régi szegedi utcarészlet (ceruza) Ltsz.: 55. 199.; *Fery Antal*: Ex Libris (60 db. graf. Ltsz.: 70. 14.; *Frank Frigyes*: Őnarckép (tus) Ltsz.: 77. 26.; *Friedländer, E.*: Ex libris (10 db. graf. Ltsz.: 70. 49.; *Friedmann, H.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 69.

G

Gabara Vince: Tisza Lajos arcképe (szén) Ltsz.: 55. 270.; *Gagliardo, A. H.*: Ex libris (2 db. graf.) Ltsz.: 70. 30.; *Gara Arnold*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 415.; *Gábor Jenő*: Tájkép (szén) Ltsz.: 50. 649.; *Gáborjáni-Szabó Kálmán*: Fametszetek (20 db.) Ltsz.: 55. 448—471.; *Gergely Sándor*: Őnarckép (ceruza) Ltsz.: 80. 275.; *Goltz, A.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 124.; *Góth Móric*: Szamárfej (tus) Ltsz.: 50. 608.; *Góth Sári*: Keleti nő (ceruza) Ltsz.: 50. 652.; *Györök Leó*: Vitorlášhajó (szén) Ltsz.: 50. 625.

H

Hanlinger, H.: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 541.; *Haranghy Jenő*: Ex libris (20 db. graf.) Ltsz.: 70. 12.; *Harsányi Kálmán*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 76.; *Haselböck, K.*: Ex libris (15 db. graf.) Ltsz.: 70. 57.; *Hegedűs László*: Női fej (ceruza) Ltsz.: 50. 610.; *Heller Ödön*: Vázlatok (94 db. ceruza) Ltsz.: 55. 1-94.; *Henne, A.*: Ex libris (6 db. graf.) Ltsz.: 70. 23.; *Herman Lipót*: Rajzok (100 db. ceruza, tus, kréta, toll) Ltsz.: 80. 7-108.; *Hofer T.*: Ex libris (55 db. graf.) Ltsz.: 70. 54.; *Hokusai*: Házi jelenet (sz. fametsz.) Ltsz.: 55. 620.

I

Ipoly Sándor: Vázlatok (ceruza) Ltsz.: 50. 59.; Ismeretlen: Talmud-tanulmány (rézm.) Ltsz.: 60. 182.; *Istókóvics Kálmán*: Makói külváros (rézk.) Ltsz.: 55. 380.; *Istvánffy Gabriella*: Oroszlán (kréta) Ltsz.: 50. 606.

J

Jánoska Tivadar: Krétarajzok (12 db.) Ltsz.: 70. 100-112.; *Cs. Joachim Ferenc*: Anya gyermekével (kőrajz) Ltsz.: 55. 189.

K

Kafka Albert: Ipar utca 13. (kréta) Ltsz.: 55. 242.; *Kaiser, F.*: Ex libris (6 db.) Ltsz.: 70. 46.; *Kaján Tibor*: Karikatúrák (10 db. tus) Ltsz.: 74. 14-23.; *Kartscmaroff Lóránd*: Vázlatok (tus) Ltsz.: 80. 282-287.; *Kaveczky Zoltán*: Dorozsmai öreg malom (rézk.) Ltsz.: 55. 381.; *Károlyi Lajos*: Vázlatok (115 db. ceruza, tus, akv.) Ltsz.: 80. 110-225.; *Kepler, R. C.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 644.; *Kelety Gusztáv*: Facsoport (ceruza) Ltsz.: 55. 633.; *Kemény Éva*: Palánki udvar (ceruza) Ltsz.: 55. 223.; *Kislinger, M.*: Ex libris (3 db. graf.) Ltsz.: 70. 28.; *Kiyomine*: Toll-labda (sz. tus) Ltsz.: 50. 644.; *Kiyonaga*: Séta (sz. fametsz.) Ltsz.: 59. 53.; *Klucsik Ferenc*: Juhász Gyula portréja (ceruza) Ltsz.: 78. 9.; *Koch, R.*: Ex libris (17 db. graf.) Ltsz.: 70. 36.; *Kondor Béla*: Égi-háború (rézk.) Ltsz.: 73. 1.; Trójai faló (litogr.) Ltsz.: 75. 2.; *Kormány Éva*: Ipar utcai ház udvara (szén) Ltsz.: 55. 214.; *Kopasz Márta*: Kőszegi emlék (linó) Ltsz.: 67. 8.; Szegedi három királyok (linó) Ltsz.: 67. 9.; Szt. György (linó) Ltsz.: 75. 11.; Múzsá-sorozat I-V. (linó) Ltsz.: 76...5.; *Kós Károly*: Ex libris (tus) Ltsz.: 79. 16.; *Kracker, J. L.*: Barokk rajzok (41 db. tus, toll, kréta, rézk.) Ltsz.: 55. 406-447.; *Kron Jenő*: Pihenő (rézk.) Ltsz.: 56. 626.; *Kukovetz Nana*: Ex libris (kréta) Ltsz.: 59. 442.; *Kunst, A.*: Ex libris (9 db.) graf. Ltsz.: 70. 40.; *Kupferstein Imre*: Szegfü utca (szén) Ltsz.: 55. 192.; *Kutassy I. Ferenc*: Grafikák (24 db. rézk., akvatinta, linó) Ltsz.: 75. 26-30.

L

László Anna: Zarándokok (toll) Ltsz.: 79. 41.; *Legler, W.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 175.; *Lehel István*: Tusrajz Ltsz.: 75. 56.; Táncoló alak (tus) Ltsz.: 73. 57.; *Liezen-Mayer Sándor*: Faust-jelenet (ceruza) Ltsz.: 50. 571.; Parasztlány (ceruza) Ltsz.: 50. 572.; *Ligeti Pál*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 334.; *Línek Lajos*: Kossuth Lajos arcképe (szén) Ltsz.: 50. 630.; Karikatúra (tus) Ltsz.: 50. 639.; *Lotz Károly*: Női akt (ceruza, kréta) Ltsz.: 55. 632.

M

Major Jenő: Önarckép (hidegtű) Ltsz.: 81. 13.; *Mantero, G.*: Ex libris (27 db. graf.) Ltsz.: 70. 35.; *Márffy Ödön*: Litográfiák (10 db.) Ltsz.: 55. 619.; *Márton Lajos*: Elesett katona (tus) Ltsz.: 50. 613.; *Medgyessy Ferenc*: Fekvő nő (szén) Ltsz.: 66. 37.; Kodály Zoltán (kréta) Ltsz.: 66. 29.; Rippl-Rónai portréi (ceruza) Ltsz.: 66. 38.; *Melse, J.*: Ex libris (14 db.) Ltsz.: 70. 52.; *Menyhárt József*: Ex libris (110 db.) Ltsz.: 70. 20-130.; *Medgyes László*: Kompozíció (rézk.) Ltsz.: 55. 365.; *Merkel, H.*: Ex libris (2 db. graf.) Ltsz.: 59. 270.; *Mészraós András*: Karikatúrák (3 db. tus) Ltsz.: 72. 1-5.; *Miháltz Pál*: Tájkompozíció (rézk.) Ltsz.: 55. 462.; *Miklós István*: Jelenet (sz. tus) Ltsz.: 50. 593.; *Misztrik Ernő*: Ipar u. 3. (szén) Ltsz.: 55. 213. *Moholy-Nagy László*: Kézimunkázó nő (kréta) Ltsz.: 70. 1.; *Molnár C. Pál*: Ex libris (3 db. graf.) Ltsz.: 70. 19.; *Munkácsy Mihály*: „Honfoglalás” (szénvázlat) Ltsz.: 50. 548.

N

Nagy Árpád: Ex libris (62 db. graf.) Ltsz.: 70. 11.; *Nagy Imre*: Táj (rézk.) Ltsz.: 55. 463.; *Nagy Sándor*: Erdőrészlet nővel (rézk.) 55. 359.; *Nagy Vilmos*: Holland nő (sz. ceruza) Ltsz.: 50. 615.; *Nagy Zsigmond*: Ivó leány: Ltsz.: 50. 635.; *Nádor Nandl Erzsébet*: Grafikák (8 db. fametsz.) Ltsz.:

55. 623.; *Nagybányai Nagy Zoltán*: Ipar u. 15. (kréta) Ltsz.: 55. 198.; Alsóvárosi Mátyás templom (ceruza) Ltsz.: 55. 200.; Részlet Juhász Gyula udvarából (kréta) Ltsz.: 55. 215.; *Nyilasy Sándor*: Vázlatok I. (54 db. ceruza, kréta, tus) Ltsz.: 54. 906—1040.; Vázlatok II. (19 db. ceruza, kréta tus) Ltsz.: 55. 97—107.; 55. 135.; 55. 347.; 59. 55.; 63. 6.; 64. 9—10.

O

Opitz Margit: Régi szegedi utcarészlet (szén) Ltsz.: 55. 194.; *Osimo, da B. M.*: Ex libris (17 db. graf.) Ltsz.: 70. 41.

P

Palásthy Klára: Tavaszti etűd II. (monot.) Ltsz.: 76. 6.; *Palócz Mária* Nőri portré (szén) Ltsz.: 58.9.; *Papp György*: Magyar népballada (sz. lino) Ltsz.: 70. 67.; Vidd el madár, vidd el... (sz. lino) Ltsz.: 75. 15.; Országépítés (lino) Ltsz.: 78. 3.; *Papp József*: Ónarckép (szén) Ltsz.: 71. 24.; *Parobek Alajos*: Plakátterv (sz. toll) Ltsz.: 56. 15.; *Pasteiner, H.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 258.; *Patkó Károly*: Halászkok (rézk.) Ltsz.: 55. 464.; *Patocchi, A.*: Ex libris (10 db. graf.) Ltsz.: 70. 29.; *Pál Hugó*: Karikatúra (tus) Ltsz.: 55. 239.; *Pécsi-Pilch Dezső*: Karikatúra (ceruza) Ltsz.: 50. 603.; *Pietra, P.*: Ex libris (11 db. graf.) Ltsz.: 70. 55.; *Pörge Gergely*: Vázlatok (11 db. ceruza, szén) Ltsz.: 65. 112—114.; 73. 67—70.; 77. 30—33.

R

Ratska Artur: Vázlatok (5 db. ceruza, szén) Ltsz.: 55. 154—155.; 55. 187—188.; 55. 255.; *Rerrich Béla*: Vázlatok a szegedi Dóm tér rendezéséhez (ceruza) Ltsz.: 71. 1.; *Reinhold, R.*: Ex libris (48 db. graf.) Ltsz.: 70. 33.; *Repitzky, J.*: Hét vezér (I-VII. sz. rajz) Ltsz.: 80. 34.; *Révész Kornél*: Ex libris (29 db. graf.) Ltsz.: 70. 9.; *Roick, O.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 34.; *Rozendal, W. J.*: Ex libris (25 db. graf.) Ltsz.: 70. 37.

S

Sajdik Ferenc: Karikatúrák (3 db. akv. tus.) Ltsz.: 70. 6.; *Schelling, A. H.*: Ex libris (10 db. graf.) Ltsz.: 70. 24.; *Schellert, A.*: Ex libris (20 db. graf.) Ltsz.: 70. 26.; *Schlagen, J. G.*: Ex libris (16 db. graf.) Ltsz.: 70. 27.; *Schmidt, W. C.*: Ex libris (6 db. graf.) Ltsz.: 70. 50.; *Selmeczi Sikonda Károly*: Ex libris (38 db. graf.) Ltsz.: 70. 10.; *Servolini, L.*: Ex libris (25 db. graf.) Ltsz.: 70. 53.; *Singer Kató*: Ipar u. 4. (szén) Ltsz.: 59. 201.; *Simai Imre*: Majmok (kréta) Ltsz.: 56. 23.; *Somogyi Győző*: A szolnoki vasút 1848/II. (szitany.) Ltsz.: 76. 18.; *Soós Elemér*: Tömörkény-vázlat (ceruza) Ltsz.: 55. 224.; *Steiner, H.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 424.; *Sterbenz Károly*: Ex libris (41 db. graf.) Ltsz.: 70. 16.

SZ

Szabados Árpád: „Lemezek” (rézk.) Ltsz.: 78. 10.; *Szamossy László*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 574.; *Szekeres Ferenc*: „Eltűnt idők nyomában” (rézk.) Ltsz.: 77. 7.; *Szekfü János*: Épül a tokaji híd (tus) Ltsz.: 75. 19.; *Szemlér Mihály*: Verekedés a csárdában (rézk.) Ltsz.: 55. 271.; Pipázgató juhász (rézk.) Ltsz.: 55. 272.; *Szentiványi Gyula*: Ónarckép-vázlat (ceruza) Ltsz.: 55. 225.; *Székely Andor*: Nő a tükör előtt (lino) Ltsz.: 55. 371.; *Székely Bertalan*: Anyai szeretet (ceruza) Ltsz.: 55. 128.; Facsoport (kréta) Ltsz.: 55. 125.; Női arctanulmány (ceruza) Ltsz.: 55. 126.; Kiűzetés (kréta) Ltsz.: 55. 127.; *Szivessy Endre*: Plakátterv (tus) Ltsz.: 55. 264.; *Szőnyi István*: Vízparti jelenet (rézk.) Ltsz.: 55. 465.; *Szőri József*: Ónarckép (szén) Ltsz.: 50. 662.; Olvasó nő (algráfia) Ltsz.: 55. 627.; *Szücs Pál*: Illusztráció (rézk.) Ltsz.: 55. 383.; Ex libris (10 db. graf.) Ltsz.: 70. 18.; *Szür-Szabó József*: Karikatúrák (5 db. tus) Ltsz.: 73. 40.

T

Tahi Antal: Vázlatok (25 db. ceruza, akv.) Ltsz.: 50. 659.; *Tardos-Taussig Armin*: Grafikák (36 db. rézk. lino., ceruza) Ltsz.: 55. 157—165.; 55. 226.; 55. 343.; 55. 368—370.; 55. 373—377.; 55. 387—388.; 55. 390—403.; 55. 481.; *Tarjáni Sinkovics Jenő*: Parasztház (rézk.) Ltsz.: 55. 641.; *Tápai Lajos*: Kubikus (szén) Ltsz.: 50. 665.; *Telemann, P.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 243.; *Terris, J.*: Tájkép (tus) Ltsz.: 50. 592.; *Tichy Gyula*: Illusztráció (rézk.) Ltsz.: 55. 362.; *Tóth Pál*: Mikrovilág (litogr.) Ltsz.: 80. 281.; *Tóth-Molnár Ferenc*: Rajzok, grafikák (289 db.) Ltsz.: 54. 691—980.; *Toyokuni*: Nő legezővel (sz. tus) Ltsz.: 50. 653.; *Török János*: Ex libris (17 db. graf.) Ltsz.: 70. 21.

U

Unterheim, F.: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 70.; *Uytterschaut, V.*: Halászbárka (sz. ceruza) Ltsz.: 50. 362.

V

Vadasz Endre: Hegyi város (rézk.) Ltsz.: 55. 475.; Balatoni falu (rézk.) Ltsz.: 55. 476.; Beborul (rézk.) Ltsz.: 55. 477.; Tanya (rézk.) Ltsz.: 55. 478.; Budapest (rézk.) Ltsz.: 56. 33.; Ex Libris (149 db. graf.) Ltsz.: 70. 3.; *Varga Béla*: Régi szegedi utcарészlet (ceruza) Ltsz.: 55. 222.; *Varga Mátyás*: Új híd épül a Tiszán I-II. (rézk.) Ltsz.: 79. 2—3.; *Varga Nándor Lajos*: Fatanulmány (rézk.) Ltsz.: 55. 466.; *Várkonyi Károly*: Ex libris (39 db. graf.) Ltsz.: 70. 5.; *Várkonyi Valéria*: Fogadalmi templom (szén) Ltsz.: 55. 356.; *Várnai György*: Karikatúrák (4 db. tus) Ltsz.: 73. 45—48.; *Vincze András*: Gyárák alkonyatban (monot.) Ltsz.: 67. 10.; *Vinkler László*: Fikusz madonnával (ceruza, lazur) Ltsz.: 50. 12.; Kompozíció (v. techn.) Ltsz.: 75. 17.; *Visser, J.*: Ex libris (2 db. graf.) Ltsz.: 59. 235.; 59. 566.

W

Winkler Jenő: Ex libris (3 db. graf.) Ltsz.: 59. 209.; 59. 423.; 59. 600.; *Wohl Zoltán*: Régi szegedi utcарészlet (3 db. graf.) Ltsz.: 55. 218.; 55. 220.; 55. 260.; *Wimmer, W.*: Ex libris (40 db. graf.) Ltsz.: 70. 31.; *Wunderlich, J.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 361.; *Würtz Ádám*: Szombat délután Tisza lökőn (rézm.) Ltsz.: 55. 132.

Z

Zala György: Karikatúra (ceruza) Ltsz.: 50. 620.; *Zádor István*: Szegedi Fogadalmi templom (ceruza) Ltsz.: 50. 633.; *Záray Lucy*: Fogadalmi templom építése (ceruza) Ltsz.: 55. 354.; Ipar utca 13 Juhász Gyula háza (szén) Ltsz.: 55. 355.; *Ziegler, H.*: Ex libris (graf.) Ltsz.: 59. 394.; *Zilzer Gyula*: Trió (rézm.) Ltsz.: 50. 577.; *Zetti, I.*: Ex libris (35 db. graf.) Ltsz.: 70. 47.; *Zombory Lajos*: Vázlat (szén) Ltsz.: 54. 1000.

DIE KUNSTZEICHNUNGSSAMMLUNG DES SZEGEDINER MUSEUMS

von

Zoltán Szelesi

Wer die Eintragungen im Bestandsverzeichnis der bildenden Künste des Szegediner Museums verfolgt, der kann sich einen Begriff von dem Reichtum an altem, neuem, ausländischem und ungarischem — zu dem auch die Zeichnungen und Grafiken der Szegediner Künstler gehören — Material schaffen, das in die öffentliche Szegediner Sammlung gelangt ist. Das Szegediner Móra Ferenc Museum kann sich heute nicht mehr nur damit rühmen, dass der Bestand an Kunstwerken über fünftausend zählt — er besteht zum grössten Teil aus Kunstzeichnungen — sondern es kann auch darauf stolz sein, dass ein Grossteil der bedeutenden Kollektion — so auch die Grafiken — mittels Zuwendungen aus staatlicher oder kommunaler Hand oder aber von Kunstsammlern und Künstlern in das Museum gelangt sind. Das alles spiegelt treu die in unserer Theisstadt geschichtsträchtig gewordene und immer wichtiger werdende grafische Kultur und Kunstliebhaberei wider.

Die an Traditionen reiche, im weiten Sinn zu verstehende Grafik bedeutet keine lokale Schule oder etwa eine intensive Werkstatt, sondern zeigt das durch das Museum reflektierte Profil des sich aus einer lokalen und universalen Synthese ergebenden Charakters der Szegediner Grafik.